

Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 160: Forslag til lov om ophævelse af lov om kommuners og amtskommuners deltagelse i erhvervsudviklingsaktiviteter og lov om kommuners og amtskommuners samarbejde med aktieselskaber m.v.

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.
(Fremsat 14/1 98).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Erhvervsministeren (Jan Trøjborg):

Jeg skal måske starte med at skuffe forslagsstillerne ved at sige, at regeringen ikke kan støtte Fremskridtspartiets forslag om ophævelse af de to love.

Jeg er naturligvis enig i, at kommuner og amter er serviceorganer for borgerne, men jeg mener også, det er væsentligt at pointere, at kommuner og amter også er serviceorganer for erhvervslivet, og at kvaliteten i amternes og kommunernes aktiviteter har enormt stor betydning for erhvervslivets udviklingsmuligheder. Offentligt og privat er ikke hinandens modsætninger, men hinandens forudsætninger.

Det er derfor naturligt, at både kommuner og amtskommuner interesserer sig for, hvorledes de bedst muligt kan bistå de lokale erhvervsvirksomheder med at gennemføre forskellige former for f.eks. kollektive erhvervsudviklingsaktiviteter. Fælles systemeksport kan nævnes som en mulighed, der endnu har haft forholdsvis begrænset omfang.

Det er klart, at den offentlige sektor har en omfattende viden på en lang række områder, som vi forsøger at formidle til den private sektor, i det omfang det overhovedet kan lade sig gøre. Centerkontrakterne er et kendt middel, der forsøger at transformere viden, der findes i den offentlige sektor, f.eks. sygehussektoren, til private virksomheder, således at der i samarbejde eller blot ved videnoverførsel kan etableres virksomheder, som kan opnå succes omsæt-

ningsmæssigt og meget gerne, og ofte set, på eksportmarkederne.

Vi kender det også inden for uddannelsesområdet, forsyningsvirksomhed, og denne ofte unikke viden kan bl.a. aflæses ved, at private virksomheder og offentlige udenlandske myndigheder direkte efterspørger samarbejde med offentlige danske instanser. F.eks. ser vi ofte ønsket om at låne medarbejdere. Det er et offentligt-privat samspil, som efter regeringens opfattelse er væsentligt og vigtigt og fortsat bør kunne eksistere og medvirke til at fremme den samlede erhvervs- og beskæftigelsesmæssigt positive udvikling.

Jeg synes også, det er naturligt, at der er lovgivet på området, således at vi kan styre udviklingen, samtidig med at der opnås samfundsmæssige fordele. Det er den regulering, der foretages i loven om kommuners og amtskommuners deltagelse i erhvervsudviklingsaktiviteter, den, vi populært kalder lov nr. 383. Derfor synes jeg også, det ville være uhensigtsmæssigt at afskaffe loven, der lægger visse rammer for aktiviteterne og således sikrer, at systemeksport ikke påfører private virksomheder urimelig konkurrence, og at aktiviteten i øvrigt hviler i sig selv.

På denne måde opnår Folketinget jo en mulighed for at styre udviklingen på området eller at lægge visse rammer for kommunernes erhvervsaktiviteter og deltagelse i erhvervsudviklingsaktiviteter i modsætning til at lade det være op til konkrete afgørelser, der tilsigter at sikre retstilstanden på området. Så jeg mener faktisk, at når der er tale om lov nr. 383, så burde også forslagsstillerne i virkeligheden have en interesse i, at Folketinget fastlægger rammerne herfor.

Så er der det andet, der nævnes i lovforslaget, nemlig lov nr. 384. Det er en lov, som er blevet til under megen debat her i Folketingssalen. Jeg mener, vi må sige, at loven har gjort nytte. Det er således i dag, at der er etableret 27 virksomheder på grundlag af loven. Virksomhederne har en omsætning på ca. 730 mio. kr. årlig, og det er da en betydelig aktivitet. Man kan sige, at det er ikke betydeligt i forhold til erhvervslivets samlede aktivitet, men det er dog interessant, at kommunerne her i samarbejde med private virksomheder har været i stand til at udnytte nogle lovmæssige rammer. Folketinget har også her haft mulighed for at definere nogle rammer, men rammer på en sådan måde, at det har kun-

net udnyttet af kommunerne og erhvervslivet i samvirke.

Der er jo indlagt bestemte begrænsninger i forhold til lov nr. 384. En begrænsning er, at kommunerne ikke kan have en større aktiekapital end 10 mio. kr. Der kan dispenseres i visse tilfælde fra ministerens side. Den anden begrænsning er, at der ikke må være tale om, at en kommune har dominerende indflydelse i et enkelt selskab.

Jeg mener, at det har været meget nyttigt at gennemføre denne lovgivning, og der er mange positive eksempler på det arbejde, der udføres. Folketingets Erhvervsudvalg er også omfattende orienteret om de konkrete aktiviteter, der køres under lov nr. 384.

Jeg er som sagt positivt indstillet over for, at dette lovgrundlag fortsætter. Jeg synes også, det er væsentligt at konstatere, i modsætning til det, der beskrives i bemærkningerne til lovforslaget, at der jo netop i tilfældet med EXSOS ikke har været kommunal deltagelse, men der har været tale om etablering af ganske mange fornuftige reelle selskabssamarbejder mellem den offentlige sektor, kommunerne, på den ene side og erhvervslivet på den anden side.

Jeg mener også, det er rigtigt at påstå her fra Folketingets talerstol, at hvis vi ser ud over Danmarkskortet, vil vi kunne se, at virksomheder oprettet efter lov nr. 384 bestemt ikke kan siges at være virksomheder, der kun er etableret af socialdemokratisk ledede kommuner. Det vil i høj grad blive synligt, at der er tale om virksomheder, der er etableret nok så meget med deltagelse af kommuner ledet af borgerlige borgmestre. Og derfor vil vi ofte kunne se, at jo længere vestpå, vi kommer, jo flere virksomheder får vi. Der er altså tale om en fornuftig pragmatisk tilgang til udnyttelsen af loven.

Derfor ser regeringen ingen grund til at ophæve hverken lov nr. 383 eller lov nr. 384.

Ole Vagn Christensen (S):

Socialdemokratiet kan på ingen måde støtte lovforslaget, der betyder, at kommuner og amter skal ophøre med at deltage i erhvervsudviklingsprojekter. Det strider mod al sund fornuft. Folketinget har igennem de sidste år arbejdet for en erhvervspolitik baseret på brede rammebetingelser for erhvervslivet. Kommuner og amter er især efter afskaffelsen af egnsudviklingsloven fra 1990 blevet stadig mere centrale i udviklingen af lokale rammebetingelser for erhvervslivet. Det kan ikke nytte, at staten

tilvejebringer gode vilkår for det danske erhvervsliv, hvis disse ikke følges op lokalt. Tiderne er løbet fra den traditionelle egnsudviklingspolitik, hvor staten ud fra et lighedsprincip gik ind og begrænsede væksten i stærke regioner for at favorisere de svage.

I dag, hvor Danmark er udsat for en betydelig stærkere konkurrence i EU's indre marked, er vi nødt til at give alle landets kommuner og amter de bedst tænkelige muligheder for at tiltrække vækst og beskæftigelse i lokalområdet. I et grænseløst Europa udviskes de nationale konkurrencebetingelser til fordel for de lokale regioners Europa. Det betyder, at statens rolle ikke længere blot består i at udvikle de nationale konkurrencebetingelser og herefter fordele væksten internt i landet. Derimod består opgaven i at give de lokale myndigheder og erhvervsaktører mulighed for at udvikle de lokale styrkepositioner.

Erhvervsfremmelovene fra 1992 har i løbet af de sidste år vist sig at være fremragende rammer for kommunernes og amternes erhvervsudviklingsindsats. I dag har hovedparten af samtlige kommuner vedtaget et erhvervsudviklingsprogram, hvor man oftest sammen med de lokale virksomheder har analyseret lokalområdets styrker og svagheder med henblik på at udarbejde en erhvervsstrategi for området. Lovene har ligeledes medført oprettelse af en lang række erhvervsudviklingsselskaber, hvor kommuner og amter sammen med private forsøger at skabe og tiltrække vækst og udvikling til området.

Fremskridtspartiets forslag ville være en katastrofe, ikke mindst for de tyndt befolkede egne af landet, hvor kommunerne i dag gør en stor indsats for at tiltrække vækst og beskæftigelse til lokalområdet. Hvis det kommunale selvstyre skal have mening, må det være sådan, at kommunerne har mulighed for at påvirke såvel udgifter som indtægter i kommunerne.

Et andet aspekt ved sagen er, at kommuner og amter på en lang række områder besidder unikke kundskaber, der er opbygget gennem årtier. De kvalifikationer skal vi naturligvis udnytte bedst muligt, uanset om de befinder sig i offentligt eller privat regi. Et effektivt middel i den forbindelse er f.eks. erhvervsudviklingskontrakter, hvor det offentlige og det private går sammen og gensidigt beriger hinanden. Det danske samfund har ikke råd til ikke at udnytte det store potentiale, den offentlige sektor besidder.

Fremskridtspartiets forslag er udtryk for en gammelliberalistisk opfattelse af, at den offentlige og den private sektor er hinandens modsætninger. Problemet med opfattelsen er blot, at sådan er virkeligheden ikke, og sådan ser den ikke ud.

Socialdemokratiet er af den opfattelse, at de to sektorer er hinandens forudsætninger. Jo mere de to sektorer kan udnytte hinandens erfaringer og viden via et samarbejde, jo bedre står Danmark i forhold til at erobre fremtidige arbejdspladser. Socialdemokratiet vil ikke være med til at hindre en sådan udviklingsmulighed. Socialdemokratiet vil skabe rammerne for udvikling, ikke tiltag, der forårsager stilstand og tilbagegang.

Socialdemokratiet kan derfor ikke støtte forslaget.

Jens Hald Madsen (V):

For Venstre kommer det her lovforslag ind på noget helt grundlæggende. Det kommer ind på, hvad det er for nogle opgaver, som amt og kommune skal løse, men det helt afgørende ved forslaget er jo spørgsmålet om, hvad det er for nogle opgaver, som amt og kommune ikke skal løse. Man må jo sige, at fra statens side er det gået bedre og bedre med at få flere og flere arbejdsopgaver privatiseret via statsaktieselskaber og videre ud. Og så må man sige, at det vel er ganske fornuftigt også at kigge på, hvad det egentlig er for opgaver, som amt og kommune tager fat på, og hvordan de kan styrke det private erhvervsliv på den mest hensigtsmæssige måde.

Så selvfølgelig er der da et samspil mellem stat, amter og kommuner som sådan for at styrke det private erhvervsliv. Sådan som jeg opfatter det, og som Venstre opfatter det, er det spørgsmålet om, at amter og kommuner skal gøde jorden for erhvervslivet, men de skal så sandelig ikke både så og høste. Og det grundlæggende i det er jo, at amter og kommuner og ikke mindst de kære politikere har en opfattelse af, at de er bedre til at drive virksomhed, end det private erhvervsliv er.

Det er ganske rigtigt, som det skrives i bemærkningerne til lovforslaget, at kommuner og amter er et serviceorgan for borgerne, betalt af borgerne, og derfor skal politikere ikke rende rundt og lege virksomhedsledere og -ejere. Man kan så sige, at det gør de ikke, for det er kun et spørgsmål om, at de vil styrke erhvervsudviklingen og være samarbejdspartner. Jo jo, men

det, der generelt er problemet for det private erhvervsliv, er vel egentlig spørgsmålet om, hvilke byrder det får via skatter og afgifter, og det får man jo ikke løst ved, at man får udvidet det offentlige bureaukрати og får endnu mere lovgivning ind, som blander sig i, hvordan den frie markedøkonomi skal drives.

Det er helt klart, at der er nogle områder, hvor man lige skal kigge nøjere efter, og derfor vil jeg også lige bemærke til forslagsstillerne, at der er områder, f.eks. forskningsområdet, hvor jeg mener, det er vigtigt, at amter og kommuner og ikke mindst staten går ind som en partner, der prøver at formidle den forskning, så den kan bruges ude i det private erhvervsliv. Grundlæggende er det jo det private erhvervsliv, som skal have mulighed for at få fat i forskningsresultaterne på den rigtige måde og have det bedste grundlag, så derfor drejer det sig om at få gødet jorden og så overlade såning og høst til de private.

Dermed kan Venstre tilslutte sig lovforslaget.

Pernille Sams (KF):

Vi Konservative er dybt skeptiske over for og modstandere af offentlig erhvervsaktivitet i traditionel form, og de udvidelser, der er sket af kommunalfuldmagten, har vi også været inderlige modstandere af. Det er som oftest dybt konkurrenceforvridende over for tilsvarende private firmaer, når det offentlige går ud og etablerer offentlig erhvervsvirksomhed. De private firmaer skal jo overholde andre krav og har i øvrigt ikke skatteydernes penge i ryggen, når de laver en bommert, får underskud eller underbyder konkurrenterne for at overtage det fulde marked selv.

Det offentlige er efter vores opfattelse slet ikke gearet til at drive erhverv, og det er heller ikke overhovedet formålet med den offentlige sektor set med vores øjne at drive offentlig erhvervsvirksomhed. Jeg kunne forstå på den socialdemokratiske ordfører, hr. Ole Vagn Christensen, at Socialdemokratiet ligefrem ser erhvervsvirksomhed i offentligt regi som en forudsætning for det kommunale selvstyre, og jeg kan bare sige, at vi er inderligt uenige i den holdning og modstandere af det, som det jo også er kommet frem ved mange andre lejligheder.

Det her kan let blive en meget lang debat, for det er et meget vigtigt og meget relevant tema, som denne gang er sat på Folketingets dagsorden via det her forslag fra Fremskridtsparti,

men som vi jo har drøftet mange gange tidligere.

Vi kan, ligesom vi tidligere har givet udtryk for, støtte intentionerne i det foreliggende forslag, og vi glæder os til, at der bliver en anden sammensætning i Folketinget, så det offentlige erhvervsventyr for skatteydernes penge kan blive begrænset.

Jørn Jespersen (SF):

Da vores ordfører, hr. Kjeld Rahbæk Møller, ikke er til stede, skal jeg ganske kort sige, hvad han ville have sagt, nemlig at forslaget her er en gammel kending, som kort indebærer, at de love, der blev vedtaget for nogle år siden, og som giver kommunerne nogle meget beskedne muligheder for at drive forretning, bliver ophævet. Den konkrete begrundelse er EXSOS-sagen.

Som det er forslagsstillerne bekendt, er vi ikke enige i tankegangen og kan ikke støtte forslaget.

Ulla Solvang (RV):

Dette lovforslag rejser et grundlæggende ideologisk spørgsmål: Er man for eller imod en udvidelse af de kommunale muligheder på erhvervslivsområdet?

I Det Radikale Venstre har vi den holdning, at et positivt samspil mellem kommunale og private aktiviteter kan tilføre den enkelte borger en økonomisk gevinst. I den aktuelle sag mener vi, at kommunerne på en lang række områder sidder inde med en viden, f.eks. på sundheds- og uddannelsesområdet, som de lokale erhvervsvirksomheder i erhvervsøjemed vil kunne drage stor fordel af. Og omvendt vil kommunerne drage fordel af den yderligere udvikling i erhvervsaktiviteterne.

I forbindelse med forslaget om at ophæve kommunernes samarbejde med aktieselskaber vil jeg i øvrigt gerne sige, at hvis det at være aktionær er at drive bankvirksomhed, så driver alle aktionærer i dette land bankvirksomhed, og sådan tror jeg ikke de opfatter det. De opfatter sig naturligvis som medansvarlige og har en tro på, at andre kan drive den virksomhed, de indskyder kapital og viden i.

Vi kan fra Det Radikale Venstres side ikke tilslutte os lovforslaget.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Da vores ordfører på området, hr. Frank Aaen, ikke kan være til stede, skal jeg kort redegøre for Enhedslistens stilling til forslaget.

Det er et forslag, der trækker i den decideret modsatte retning af det, som er vores målsætning. Vores målsætning er tværtimod at udvide og udbygge det offentlige, herunder også både amters og kommuners, aktiviteter på erhvervsområdet. Så vi kan under ingen omstændigheder støtte forslaget.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg skal meddele Dansk Folkepartis holdning til lovforslaget her, L 160. Vi kan støtte forslaget, ikke bare ud fra, at erhvervsministeren tidligere på dagen forsøgte at irritere os med, at vi skulle gå imod det hele – nu har vi faktisk støttet adskillige forslag her i dag; det er helt bekymrende – men også fordi vi rent faktisk mener, at der er sagligt belæg for, at det her forslag bør kunne nyde fremme i Folketinget.

I det hele taget mener vi, at jo skarpere en afgrænsning man kan lave mellem, hvad der på den ene side foregår i offentligt regi, og hvad der på den anden side foregår i privat regi, jo bedre er det. Jo nemmere er det både finansielt, ledelsesmæssigt, og hvis noget går galt og nogen skal drages til ansvar, at finde ud af, hvor aben skal placeres.

Hver gang man forsøger at lave en forplumring eller en sammenkøring af private og offentlige interesser, så er det jo, vi får alle problemerne. Det, der også er baggrunden for forslaget, er firmaet EXSOS' problemer, og det er sådan en lex EXSOS, vi har med at gøre her i dag. Det er jo et strålende eksempel på de problemer, som har været, og som vil komme i større omfang fremover med det stigende engagement, det offentlige har i private virksomheder og i at gå med i forskellige former for udviklingsaktiviteter, hvor private og offentlige altså skal gå hånd i hånd.

Vi støtter, at man får klare skillelinjer mellem det private og det offentlige, og derfor kan vi støtte det forslag, vi har til behandling her i dag.

Jan Køpke Christensen (FP):

Folketinget har vedtaget to love, som giver tilladelse til, at kommuner og amtskommuner må gå ud i direkte konkurrence med private virksomheder. Argumentet fra flertallet her i Folketinget var, at det offentlige på den måde skulle

have mulighed for at starte virksomheder, som private måske ikke kan se umiddelbare profitmuligheder i.

Nu har vi haft lovgivningen i tilstrækkelig mange år, til at vi kan foretage en nøgtern vurdering af, hvad lovgivningen så har betydet, og svaret er ikke særlig positivt, må vi sige. Igen og igen oplever private virksomheder, at det offentlige udøver urimelig, ublu konkurrence ved at give sine egne virksomheder fortrinsret.

Dertil kommer, at der så langt fra er opstået de mange arbejdspladser, som var forventet ved vedtagelsen af loven, og det er sagt særligt til Socialdemokratiet, der netop himler op om det her forslag. Man kan måske endda frygte, at der i visse brancher har været tale om tab af arbejdspladser, når f.eks. kommunale malerfirmaer, og jeg tænker her på Århus, har udkonkurreret de private og ødelagt deres eksistensgrundlag.

Andre steder har offentlige selskaber udøvet gøgeungeeffekt og langsomt, men sikkert skubbet private virksomheder ud fra området og dernæst overtaget de private kunder styk for styk. Her tænker jeg umiddelbart på Esbjerg Havn, der som bekendt er en statshavn, hvor det offentlige nu bl.a. flytter rundt med containere, hvilket arbejde det private erhvervsliv tidligere udførte. Der var også en forventning om, at det offentlige kunne igangsætte systemeksport af sociale totalløsninger og andet, som vi er så naive at tro at Danmark har eksporterbare løsninger på.

Jeg ved ikke, om man kunne få bare lidt ro. . .

Fjerde næstformand (Elisabeth Arnold):

Undskyld, det tilkommer formanden at bede om ro.

Jan Kørpe Christensen (FP):

Det generer mig, så . . .

Fjerde næstformand (Elisabeth Arnold):

Det generer taleren, at der tales fra andre steder end talerstolen. Tak. Værsgo.

Jan Kørpe Christensen (FP):

Det er ikke blevet til meget, eftersom der ikke er mange lande, der er imponeret af vores ventelister i den sociale servicesektor eller af de enorme bureaukratiske følgesystemer, der er til vores sociale sektor. Det eneste store forsøg, der har været, er netop, som det også er blevet

nævnt fra anden side, EXSOS, der jo af Rigsrevisionen er blevet kritiseret sønder og sammen.

Tilbage er der derfor én præcis, endda meget præcis, konklusion: De to love har kun gjort ondt. Der er ingen succeshistorier, som kan bære disse love videre. Der er ingen lange lister over nye virksomheder, som er opstået parallelt med det private marked, og der er heller ingen eksporteventyr at fortælle. Der er slet ingen positiv jobeffekt af de to love, og de har derfor ingen eksistensberettigelse længere.

Fremskridtspartiet er tilhænger af at få ophævet alle unødvendige love, og derfor har vi fremsat dette lovforslag om at få de to erhvervsfjendske love ophævet. De projekter, som i dag kører, skal kommuner og amter selvfølgelig lade fortsætte eller, kunne man sige, afvikle i takt med, at de ikke kan eksistere, når det offentlige ikke må subsidiere dem.

Jeg takker naturligvis for de positive tilkendegivelser, der har været fra Venstre, Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti, og jeg er selvfølgelig ikke overrasket over, skal jeg så sige, at Enhedslisten, SF og Socialdemokratiet er modstandere af lovforslaget. Det Radikale Venstre føler nok dels et regeringssammenhold, dels et medansvar for lovene, eftersom fru Lone Dybkjær som bekendt var blandt initiativtagerne. Vi håber inderligt, at der efter næste valg vil vise sig et flertal for det her forslag, og når vi ser på meningsmålingerne, som mange jo gør i denne tid, kunne meget tyde på, at vi kan få det gennemført under en ny regering.

Jeg må sige til Det Konservative Folkeparti, at jeg med kyshånd tog imod de positive meldinger, der kom derfra. De var også overvældende fra Venstres ordfører, hr. Jens Hald Madsen, for det er nemlig ganske rigtigt, som det blev sagt, at det handler kun om, at kommunerne skal gøde; de skal ikke så, og de skal ikke høste. Det er naturligvis erhvervslivet, der skal gøre det.

Vi håber som sagt på, at vi kan se frem til, at det her lovforslag kan blive gennemført på et tidspunkt.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Elisabeth Arnold):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget.

Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

17.25 med følgende dagsorden: (Se indledningen til næste møde).

Mødet hævet kl. 17.08

Meddelelser fra formanden

Fjerde næstformand (Elisabeth Arnold):

Jeg skal her afbryde mødet og fastsætte et nyt møde til i dag, onsdag den 18. februar 1998, kl.